

DAGVAARDING KORT GEDING (KG ZA 24-123)

STOPPEN MELDBRIEF-PROCEDURE

(Art. 6.1 PR Civiel Jeugdrecht, art. 6 & 8 EVRM, art. 10 Gw; art. 19, 27, 272, 279-800 Rv)

Vandaag op **de eenentwintigste februari** tweeduizend vierentwintig

Heb ik, Henricus Hubertus Wessels, toegevoegd gerechtsdeurwaarder ten kantore van Robert Pieter van Veenendaal, gerechtsdeurwaarder te Rotterdam en aldaar kantoorhoudende aan de Westerkade 7a,

OP VERZOEK VAN:

1. Stichting Recht Kinderen van de Staat (KvK 91265959), gevestigd te Baarn;
2. Vereniging Jeugdrecht Advocaten Rotterdam (VJAR) (KvK 24495220), gevestigd te Rotterdam;
3. De heer mr. R.(Reinier) H.P. Feiner, wonende te Leiden;
4. Mevrouw mr. R. A. A. H. (Roosmarijn) Van Leur, wonende te Dordrecht;
5. De heer mr. S. (Sam) Lodder, wonende te Ridderkerk;
6. Mevrouw mr. M.F.A (Mariëtte) Van Pelt, wonende te Bergschenhoek;
7. Mevrouw mr. S. (Simone) Epema, wonende te Rotterdam;

in deze zaak allen woonplaats kiezend te Utrecht op het kantooradres van Voetnoot Advocatuur¹ te Utrecht aan de Bouwstraat 45J, 3572 SP te Utrecht van welk kantoor, mr. N.A.W.E. Jansen (info@voetnoot.net) deze zaak als gemachtigde behandelt en zich als zodanig stelt om in rechte op te treden met het recht van substitutie;

GEDAGVAARD:

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon De Staat der Nederlanden (Ministerie van Justitie) (hierna ook: "de Staat"), waarvan de zetel is te Den Haag, ingevolge artikel 48 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dit exploit doende aan het parket van de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden aan de Korte Voorhout 8 te Den Haag (2511 EC), aldaar afschrift dezes, alsmede van na te melden stukken, inclusief het e-mailbericht van de Rechtbank Den Haag(afdeling Kort Geding) met de dagbepaling en van na te melden producties, latende aan:

de heer B. Hagen-beek,
aldaar werkzaam,

¹ Voetnoot Advocatuur | info@voetnoot.net | 0618745227 | Bouwstraat 45J, 3572 SP Utrecht.

OM OP: woensdag 6 maart 2024 om 12:00

te verschijnen, krachtens het bijgevoegde door de voorzieningenrechter gegeven verlof, in persoon, dan wel vertegenwoordigd door een advocaat, ter terechtzitting bij de rechtbank Den Haag, voorzieningenrechter, afdeling handel, (kortgedinghandel.dhg@rechtspraak.nl), in het Paleis van Justitie aan de Prins Clauslaan 60, (2595 AJ Den Haag).

MET AANZEGGING DAT:

a. indien gedaagde niet in persoon en evenmin vertegenwoordigd door een advocaat op de terechtzitting verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechter verstek tegen gedaagde zal verlenen en de hierna omschreven vordering zal toewijzen, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt;

b. bij verschijning in het geding van gedaagde een griffierecht zal worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;

c. de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website: www.kbvg.nl/griffierechtentabel

d. van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:

- 1e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel
- 2e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

KERN VAN DE ZAAK

1. **Meldbriefprocedure.** De meldbriefprocedure maakt mogelijk dat uithuisplaatsingen van kinderen stilzwijgend worden verlengd zonder dat de ouders of de kinderen worden gehoord, omdat zij de brieven niet ontvangen, begrijpen of adequaat beantwoorden².
2. **Ontoelaatbaar.** De procedure ligt vast in een procesreglement zonder wettelijke basis. Dat is in strijd met artikel 10 van de Grondwet, omdat het verlengen van uithuisplaatsingen, via een meldbriefprocedure of anderszins, steeds inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer³. De procedure is volgens het Gerechtshof Amsterdam en het Gerechtshof Den Haag bovendien in strijd met het hoorrecht zoals dat volgt uit het Nederlandse Wetboek van Rechtsvordering (Rv)⁴. De meldbriefprocedure is bovendien in strijd met het recht op een eerlijk proces en het recht op gezinsleven; zoals gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)⁵. Het EVRM bepaalt immers in art. 6: “*everyone is entitled to a fair and public hearing*”. Kinderen krijgen bovendien - meer in het algemeen - onvoldoende gelegenheid om te participeren in de procedure⁶.
3. **Direct rechtzetten.** Potentiële inbreuken op een eerlijk proces moeten direct worden rechtgezet⁷. De Staat kan daarom niet volstaan met het afwachten van gunstige ontwikkelingen en het voornemen om te bevorderen dat de meldbriefprocedure verdwijnt.
4. **Procesreglement.** Uit een eerdere procedure blijkt dat advocaten - ook in kort geding - een uitspraak kunnen verkrijgen over de aanvaardbaarheid van een procesreglement⁸.

² Art. 6.1 Procesreglement Civiel Jeugdrecht.

³ Art 10 Grondwet: “Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer”.

⁴ Gerechtshof Den Haag 12 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1387 & Gerechtshof Amsterdam 19 juli 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR3011.

⁵ B.R. Tromp, ‘Is de meldbriefprocedure ontoelaatbaar?’, NJB 2024/67 met vele verdere verwijzingen naar de beslissende Europese rechtspraak. In die zin ook: Gerechtshof Amsterdam 19 juli 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR3011 (inbreuk 8 EVRM); Gerechtshof Den Haag 29 maart 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:964 (inbreuk 8 EVRM) & Gerechtshof Den Haag 12 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1387 (inbreuk 6 EVRM).

⁶ Art. 809 Rv; Art. 9 & 12 IVRK. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 19 december 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:10776 & B.R. Tromp, NJB 2024/67 bij voetnoot 19.

⁷ Cosmos Maritime Trading and Shipping Agency v. Ukraine, 2019, §§ 78-82

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193993> . “Where impartiality is disputed during the domestic proceedings on a ground that does not immediately appear to be manifestly devoid of merit, the national court must itself check whether such concerns are justified so that it can remedy any situation that would breach Article 6”

⁸ Rechtbank Den Haag 11 juni 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5927 & Hoge Raad 3 juni 2022, ECLI:NL:HR:2022:824.

I: FEITEN

5. **Meldbriefprocedure.** De meldbriefprocedure ligt vast in art. 6.1 Procesreglement Civiel Jeugdrecht⁹. De procedure maakt mogelijk dat uithuisplaatsingen van kinderen stilzwijgend verlengd worden zonder dat de ouders of de kinderen worden gehoord. Ouders worden bij een meldbriefprocedure niet gehoord, omdat zij de meldbrieven vanuit de rechtspraak niet ontvangen, begrijpen of adequaat beantwoorden. Kinderen worden voor de procedure überhaupt niet uitgenodigd¹⁰.
6. **Stichting Recht Kinderen van de Staat.** De eerste eiser is de Stichting Recht Kinderen van de Staat. De stichting maakt het mogelijk voor de (sociale) advocatuur om de rechten te bewaken en te bevechten voor kinderen in het algemeen en voor kinderen en hun ouders/verzorgers in de jeugdzorg in het bijzonder¹¹.
7. **Vereniging Jeugdrecht Advocaten Rotterdam.** De tweede eiser is de Vereniging Jeugdrecht Advocaten Rotterdam (VAJR) en richt zich op de bevordering van en controle op de kwaliteit van rechtsbijstand in jeugdzaken in de meest ruime zin. De overige eisers zijn enkele jeugdrechtadvocaten, die actief zijn binnen de VJAR als bestuurder en/of betrokkene.
8. **Duizenden kinderen.** De Minister heeft bevestigd dat in de periode 2020-2023 over meer dan 3000 kinderen een verlengde uithuisplaatsing is uitgesproken zonder dat de ouders of de kinderen zijn gehoord, terwijl er gevallen zijn waarin de ouders onvoldoende zelfredzaam zijn om adequaat te reageren op de meldbrief. Dit staat daarmee vast tussen partijen¹².
9. **Rapporten rechtspraak.** In 2 rapporten vanuit de rechtspraak wordt al onderkend dat de meldbriefprocedure moet worden afgeschaft¹³, maar dit is nog steeds niet gebeurd.

⁹ “Op een door de GI ingediend verlengingsverzoek (van een ondertoezichtstelling en/of een uithuisplaatsing) alsmede op een door de GI ingediend verzoek tot vervanging van de GI door een andere GI, kan de rechtbank aan verzoeker en belanghebbende(n) de vraag voorleggen of door hen een mondelinge behandeling ter zitting wordt gewenst en, zo ja, dat binnen 14 dagen na ontvangst van het verzoekschrift schriftelijk dan wel mondeling aan de rechtbank kenbaar te maken. De brief waarin deze vraag wordt voorgelegd (meldbrief) wordt aan belanghebbende(n) gestuurd. Ingeval zich voor belanghebbende(n) een advocaat heeft gesteld, wordt de meldbrief per gewone post aan de advocaat gestuurd. Indien iedere reactie uitblijft, zal een mondelinge behandeling achterwege blijven en wordt het verzoek op de stukken afgedaan, tenzij de kinderrechtster termen aanwezig acht toch een mondelinge behandeling te gelasten.”

https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Procesreglement-Civiel_Jeugdrecht-2024.pdf

¹⁰ Vergelijk: Hoge Raad 1 november 2013, ECLI:NL:HR:2013:1084.

¹¹ De stichting heeft ten doel: a. het beschermen van de rechten van kinderen, van kinderen en ouders en/of verzorgers die te maken hebben met enige vorm van jeugdzorg of met de overheid in die context en van kinderen en ouders die recht hebben op enige vorm van jeugdzorg, b. het voeren van procedures om rechten van kinderen en ouders en/of verzorgers die te maken hebben met enige vorm van jeugdzorg te waarborgen; c. het publiceren over kinderrechten via alle ter zake doende media, waaronder de pers, via boeken, op congressen en lezingen en via sociale media, een en ander in de ruimste zin van het woord.

¹² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20232024-876.pdf>

¹³ Recht doen aan kinderen en ouders,

<https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Publicatie%20Reflectietraject%20Familie%20Jeugd.pdf> (p. 82) & Jaarplan van de rechtspraak 2024,

10. **Stop-motie aangenomen.** Tijdens het wetgevingsoverleg van 29 januari 2024 hebben kamerleden Bruyning en Ceder een motie ingediend, waarin staat dat de meldbriefprocedure op gespannen voet staat met internationale verdragen en verzocht om te ‘bevorderen’ dat de procedure niet meer gebruikt gaat worden¹⁴. De motie is unaniem aangenomen, maar eist niet dat de meldbriefprocedure direct wordt gestopt en erkent ook niet dat de meldbriefprocedure inbreuk maakt op internationale verdragen.
11. **Staat erkent geen rechtsplicht om direct te stoppen met de meldbrief.** In reactie op de sommatiebrief heeft de Staat de intentie aangegeven om spoedig tot een alternatief te komen voor de meldbriefprocedure (**productie 1**). De Staat heeft echter geweigerd de meldbriefprocedure op te schorten. De intentie om te stoppen met de meldbrief is er al langer. Dat kennelijk lang nagedacht moet worden over een alternatief, wijst er niet op dat simpelweg snel gestopt wordt met de meldbriefprocedure en dat voortaan de reguliere procedure wordt gevolgd. Eisers menen dat het de Staat niet vrijstaat door te gaan met de procedure, terwijl die inbreuk maakt op fundamentele rechten. Ook moet voldoende zijn gewaarborgd dat een alternatief (wel) aan de te stellen eisen voldoet. Partijen hebben geen overeenstemming weten te bereiken.

II: GRONDEN

1. Meldbriefprocedure maakt inbreuk op hoorrecht;
2. Geen wettelijke basis voor meldbriefprocedure;
3. Minderjarige participeert onvoldoende bij meldbriefprocedure;
4. Inbreuk op fundamentele rechten moet direct worden geadresseerd.

1) Meldbriefprocedure maakt inbreuk op hoorrecht

12. **Inbreuk hoorrecht.** Via de meldbriefprocedure wordt onvoldoende gewaarborgd dat ouders en kinderen door de rechter worden gehoord. Het grondrecht op een eerlijk proces houdt - volgens art. 6 EVRM - steeds het volgende in: “*everyone is entitled to a fair and public hearing*”. In het EVRM staat dus niet “*everyone is entitled to a meldbrief*.” Ook de algemene bepaling en art. 17 van de Grondwet vereisen - net als art. 19 Rv - een mondelinge behandeling en geen “meldbriefprocedure”. Het EHRM leert dat het opgroeien van een kind bij de eigen ouders een voorwaarde is om het recht op eerbiediging van het gezinsleven te verwezenlijken¹⁵. Volgens vaste rechtspraak wordt art. 8 EVRM geschonden indien kindbeschermingsmaatregelen zijn genomen op grond van een rechterlijk besluitvormingsproces dat niet voldoet aan de vereisten van een eerlijk proces en toegang tot de rechter (art. 6 EVRM)¹⁶.

<https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/jaarplan-van-de-Rechtspraak-2024.pdf> (p. 12).

¹⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 36 410 XVI, nr. 105.

https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20240129/motie_van_de_leden_bruyning_en_2/documet3/f=/vmaabnoppoz9.pdf.

¹⁵ EHRM 23 september 1994, 19823/92 (Hokkanen/ Finland) & EHRM 25 januari 2000, 31679/96 (Ignacollo/Zenide).

¹⁶ EHRM 24 februari 1995, 16424/90 § 87 (McMichael/The United Kingdom).

13. **Voldoet niet aan reguliere eisen rechtspraak.** De meldbriefprocedure voldoet niet aan de eisen, die in tal van andere contexten door rechters worden opgelegd aan anderen, om te waarborgen dat voldoende kans bestaat om ter zitting te verschijnen.
14. **Piep-systeem bij kwetsbare burger geen waiver.** Een meldbriefprocedure is een ‘piep-systeem’, waarin de verantwoordelijkheid voor het doorgaan van een zitting aan - niet steeds zelfredzame - ouders en kinderen wordt overgelaten. Het is te zeer een vraag of belanghebbenden op de hoogte zijn van feit dat er een verzoek is ingediend of weten hoe te reageren. Het opgeven van het recht te worden gehoord, kan alleen expliciet en is met vele waarborgen omgeven. Het EHRM heeft klip en klaar geoordeeld: *“An individual cannot be deemed to have waived a right if he or she had no knowledge of the existence of the right or of the related proceedings”*¹⁷. Zelfs in de context van beduidend minder kwetsbare rechtzoekenden, die een contract hebben getekend dat de toegang tot het recht afsnijdt ten faveure van commerciële arbitrage, toetst het EHRM of sprake was van een vrije een keuze, die voldoende *“unequivocally”* is geweest¹⁸. Het enkele feit dat is ‘getekend’ voor de keuze volstaat niet. Zwijgen is niet *unequivocal*. In het Nederlands vertaald betekent dit begrip zoiets als ‘ondubbelzinnig of eenduidig’. Wie zwijgt, stemt niet - en zeker niet ondubbelzinnig - toe.
15. **Dwangmaatregel nooit nodig bij instemming.** De Jeugdrechtsadvocaten hechten er aan op te merken dat het niet in de rede ligt dat verzoekschriften worden ingediend indien de ouders het eens zijn met een uithuisplaatsing of ondertoezichtstelling. Het is immers helemaal niet nodig om de rechter vervangende toestemming te vragen; indien de ouders zelf instemmen met de ingezette jeugdhulp waarvoor verlenging van een dwangmaatregel wordt gevraagd. Daarom kan niet lichtvaardig worden aangenomen dat ouders het eens zijn met een dwangmaatregel.
16. **Schending hoorplicht leidt tot ontbreken van rechtsbijstand.** Via de meldbriefprocedure wordt onvoldoende gewaarborgd dat betrokkenen tijdig beschikken over rechtsbijstand van een (jeugdrechts) advocaat. Indien de meldbriefprocedure niet zou worden gevolgd, ontstaat meer kans voor de rechtzoekenden om tijdig rechtsbijstand in te schakelen. Het EHRM heeft geoordeeld dat een gebrek aan rechtsbijstand in het licht van de omstandigheden van het geval inbreuk kan maken op art. 6 EVRM indien het ontbreken van een advocaat ertoe kan leiden dat er geen hoorzitting tot stand komt¹⁹. Andere omstandigheden, die de Staat verplichten om rechtsbijstand te bevorderen, zijn hier het belang van de procedure; waarbij volgens het EHRM zwaar meeweegt of art. 8 EVRM aan de orde is; alsmede de capaciteit van betrokkenen om zichzelf effectief te vertegenwoordigen²⁰.

¹⁷ EHRM 27 april 2017 22493/05 § 96 (Schmidt/Latvia) <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-173364>.

¹⁸ Suda v. the Czech Republic, 2010, §§ 48-49; <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-101481>; Tabbane v. Switzerland (dec.), 2016, §§ 26-27 and 30; <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-161870>.

¹⁹ McVicar v. the United Kingdom, 2002, § 51, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60450>.

²⁰ P., C. and S. v. the United Kingdom, 2002, § 100 <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60610>; Steel and Morris v. the United Kingdom, 2005, § 61 <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68224>; Timofeyev and Postupkin v. Russia, 2021, § 102) <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207375&> (McVicar v. the United Kingdom, 2002, §§ 48-62; Steel and Morris v. the United Kingdom, 2005, § 61 <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60450>).

17. **Betoog Tromp herhaald en ingelast.** Voor vele verdere verwijzingen rondom het hoorrecht wijs ik op de bijdrage van kinderrechter Tromp in het NJB, die leert dat voor het stilzwijgend verlengen van een abonnement op de Donald Duck meer waarborgen gelden dan voor het stilzwijgend verlengen van de uithuisplaatsing van kinderen²¹. In de literatuur is al herhaaldelijk gewezen op het feit dat de meldbriefprocedure inbreuk maakt op fundamentele rechten nu sprake is van een ‘geen hoorzitting, tenzij...’²². Eisers wijzen in het bijzonder op het betoog van Tromp rondom art. 6 en 8 EVRM:

- *Verdragsstaten mogen alleen beperkingen stellen aan het recht op toegang tot de rechter, als daarmee de kern van dit recht niet wordt aangetast. Beperkingen mogen geen onnodige belemmeringen opwerpen. De toegang tot de rechter mag niet (onnodig) ingewikkeld of onoverzichtelijk worden gemaakt;*[16]²³
- *Het recht op toegang tot de rechter moet praktisch en effectief zijn als het gaat om de regels voor een oproep om aan een procedure deel te nemen;*[17]²⁴
- *Artikel 6 EVRM belemmert niemand om afstand te doen van het recht om door de rechter te worden gehoord. Afstand van dat recht kan ook stilzwijgend worden gedaan, doordat de betrokkene in een niet openbare procedure niet uitdrukkelijk heeft verzocht om te worden gehoord. Het doen van afstand ontheft de rechter echter alleen van de plicht om een behandeling te gelasten als er met de procedure geen vragen van publiek belang zijn gemoeid die een openbare behandeling eisen.*[18]²⁵

De meldbriefprocedure en het EVRM

Uit het voorgaande volgt dat iedere verlengingsbeslissing een inbreuk vormt op het door artikel 8 lid 1 EVRM beschermde recht op eerbiediging van het gezinsleven. Op grond van artikel 8 lid 2 EVRM is die inbreuk alleen toelaatbaar als aan alle in dat artikel gestelde eisen is voldaan. Een van die eisen houdt in dat de inbreuk op het gezinsleven noodzakelijk is in een democratische samenleving. Het is de vraag hoe die noodzaak zonder een mondelinge behandeling door de rechter kan worden getoetst. Toepassing van de meldbriefprocedure belemmert die toetsing, omdat niet alle belanghebbenden door

²¹ B.R. Tromp, ‘Is de meldbriefprocedure ontoelaatbaar?’, NJB 2024/67, https://www.linkedin.com/posts/bart-tromp-71791528_is-de-meldbriefprocedure-ontoelaatbaar-activity-7151480694169391104-2AOM/?originalSubdomain=nl.

²² Zie bijvoorbeeld: M.R. Bruning & K.A.M. Van der Zon 2022, ‘Staatsontvoeringen in Nederland?’, AA 20220649 & C. J. Forder (2008), ‘Gaaf het voorontwerp van wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen te ver of juist niet ver genoeg? Het voorontwerp getoetst aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden’ in: M. R. Bruning, & J. Kok (Eds.), Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, Commentaren op het voorontwerp van wet, FJR Congresbundel (pp. 41-86) en met name onder 3.3.2.1 (p. 82). Vergelijk ook: M.R. Bruning, ‘Equality of arms bij jeugdbescherming’, FJR 2007,1.

²³ “Er is geen absoluut recht op toegang tot de rechter, maar wel een duidelijke begrenzing wanneer dat recht er wel is, te kennen uit EHRM 27 augustus 1991, 14003/88 (Philis/Greece), § 59; EHRM 16 december 1992 (Geouffre de la Pradelle/France), § 28; EHRM 17 januari 2012, 3676 0/06 (Stanev/Bulgaria), § 229; EHRM 23 juni 2016, 2026 1/12 (Baka/Hungary), § 120; en EHRM 15 maart 2018, 51357/07 (NaitLiman/Switzerland), § 113. Een eventuele beperking van het recht moet hoe dan ook proportioneel zijn en moet een legitiem doel hebben, waarbij niet alleen betekenis toekomt aan de juridische maar ook aan een feitelijke beperking in relatie tot het doel dat met de beperking wordt nagestreefd, zoals volgt uit EHRM 14 december 2006, 1398/03 (Markovic and Others/Italy), § 99.”

²⁴ EHRM 4 december 1995, 23805/94 (Bellet/France), § 36-38. Een effectief recht biedt in de woorden van het Hof in § 36 van laatstgenoemd arrest ‘a clear, practical opportunity to challenge an act that is an interference with his rights’.

²⁵ Zie EHRM 21 februari 1990, 11855/85 (Håkansson and Stureson/Switzerland), § 67; EHRM 21 september 1993, 12235/86, (Zumbtobel/Austria), § 34; EHRM 24 juni 1993, 14518/89 (Schuler-Zraggen/Switzerland), § 58; EHRM 1 juli 1997, 23196/94, (Rolf Gustafson/Sweden), § 47; EHRM 27 maart 1998, 2198/93, NJ 1999, 111. (K.D.B./The Netherlands), § 40.

de kinderrechter worden gehoord en er geen debat op tegenspraak plaatsvindt. De meldbriefprocedure brengt verder met zich dat ‘twaalfminners’ helemaal niet in de procedure worden betrokken. [19]²⁶ De meldbriefprocedure veroorzaakt dat de rechterlijke beoordeling zich uitsluitend uitstrekt over datgene wat de Gecertificeerde Instelling als verzoekende partij ter onderbouwing van het eigen verzoek aanvoert. Het niet-mondeling behandelen maakt het bovendien alleen maar mogelijk om het verzoek toe te wijzen. Uit de wet volgt dat het afwijzen van het verzoek zonder mondelinge behandeling niet mogelijk is.[20]²⁷

Het niet-mondeling behandelen van een verlengingsverzoek is door deze aspecten méér dan alleen een procedurele tekortkoming met weinig inhoudelijke betekenis. De mondelinge behandeling is van wezenlijk belang voor de kwaliteit van de beslissing op ieder verlengingsverzoek. Zonder mondelinge behandeling wordt door de kinderrechter niet daadwerkelijk onderzocht of de te verlengen maatregelen voor de verzochte duur niet verder strekken dan nodig is om het doel ervan te bereiken. Zonder mondelinge behandeling is het niet goed mogelijk om steeds concrete ontwikkelingsbedreigingen vast te stellen en blijft het daardoor voor de hulpverlening ook onduidelijk waaraan moet worden gewerkt in het verlengingsjaar.[21]²⁸

Als minderjarigen niet in de procedure worden gehoord, kan de kinderrechter onvoldoende rekening houden met hun mening. Zonder mondelinge behandeling is het niet (goed) mogelijk om te onderzoeken of de wijze waarop de Gecertificeerde Instelling de te verlengen maatregel(en) feitelijk zal uitvoeren, tot de redelijke verwachting kan leiden dat met die feitelijke uitvoering het doel van de maatregel wordt gerealiseerd. Zonder mondelinge behandeling kan niet worden onderzocht of een uithuisplaatsing noodzakelijk is en daadwerkelijk niet kan worden volstaan met ambulante jeugdzorg. Gelet op de maatschappelijke zorg over de mogelijke schending van fundamentele rechten van ouders en kinderen in de jeugdzorg, is er in zekere zin ook een publiek belang gediend met de mondelinge behandeling van ieder verlengingsverzoek. (...)

De realiteit is dat de meldbrief een beroep doet op cognitieve en praktische vaardigheden zoals taalbegrip, besluitvaardigheid, daadkracht en ‘doenvermogen’ om te melden dat een mondelinge behandeling wel is gewenst.[22]²⁹ De meldbriefprocedure gaat voorbij aan de vraag of de groep ouders en kinderen die het vaakst worden getroffen door de maatregel, wel voldoende begrip hebben om tot handelen te kunnen komen.[23] De meldbriefprocedure overvraagt in een grote groep van gevallen waarschijnlijk de capaciteit van veel ouders en kinderen om te begrijpen wat de bedoeling is. Uit onderzoek blijkt hoe ingewikkeld de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing voor betrokken

²⁶ “Art. 809 Rv bepaalt dat een minderjarige van twaalf jaar of ouder, in beginsel, het recht heeft zijn mening kenbaar te maken. Dat hoorrecht beantwoordt niet aan art. 12 IVRK dat géén leeftijdsgrens kent en evenmin aan art. 6.1.10 lid 1 Jeugdwet dat bepaalt dat de kinderrechter de jeugdige moet horen. Het niet-horen van kinderen verhoudt zich ook niet met de rechtspraak van de Hoge Raad. Gewezen wordt op HR 1 november 2013 ECLI:NL:HR:2013:1084, NJ 2014/24, m.nt. S.F.M. Wortmann, waarin de Hoge Raad oordeelt dat het niet-horen van een 14-jarige omdat dit niet tot een andere beslissing zou leiden, blijk gaf van een onjuiste rechtsopvatting. Ook andere internationale standaarden erkennen een recht van kinderen om gehoord te worden dat veel verdergaat dan het hoorrecht dat de Nederlandse wet biedt. De schending van art. 12 IVRK is relevant in de context van art. 8 EVRM. Illustratief is in dit verband EHRM 8 juli 2003, 30943/96 (M en M/Croatia). Het Hof, onder uitdrukkelijke verwijzing naar art. 12 IVRK, oordeelde dat het niet-horen van een minderjarige die tijdens de procedures die haar ouders voerden tussen de negen en dertien jaar oud was, een schending oplevert van art. 6 EVRM.”

²⁷ “Art. 700 Rv en Kamerstukken II 1968/69, nr. 7753, p. 330.”

²⁸ “Bruning e.a., Evaluatie Wet herziening kinderschermingsmaatregelen, Nieuwe rechtsgronden in een haperend jeugdbeschermingsstelsel, Den Haag: Boom juridisch 2022 (hierna ‘WODC 2022’), p. 159.”

²⁹ “De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid oordeelt dat de overheid bij het maken van beleid en regelgeving aandacht moet laten uitgaan naar het zogeheten ‘doenvermogen’ van burgers. Zie daarvoor het advies, ‘Weten is nog geen doen’, rechtenoverheid.nl/newsitem/hoe-maak-jehet-doenvermogen-tot-een-vast-onderdeel-van-de-wetgevingspraktijk.”

ouders en andere belanghebbenden is. Het gaat vaak om regelingen die voor ouders, belanghebbenden en zelfs jeugdbeschermers niet te overzien zijn, zodanig dat dit niet ten goede komt aan de rechtsbescherming van ouders en kinderen.[24] Wie oog heeft voor de maatschappelijke positie van ouders en kinderen, ziet bovendien de procedurele ongelijkheid die bestaat tussen de Gecertificeerde Instelling en ouders, kinderen en andere belanghebbenden. De procedurele ongelijkheid wordt versterkt doordat ouders en kinderen meestal niet juridisch worden ondersteund door een advocaat.[25] Hoe kan zonder deskundige bijstand van een advocaat van ouders en kinderen worden verwacht dat de ingewikkelde ondertoezichtstelling kan worden afgezet tegen alternatieven in een vrijwillig kader? Alternatieven zullen bij niet-juridisch geschoolde ouders niet bekend zijn, iets wat ook blijkt uit onderzoek. Zelfs jeugdbeschermers van Gecertificeerde Instellingen die bij herhaling de verlenging verzoeken, hebben moeite met het overzien van alle mogelijkheden en de afstemming daartussen.[26]

Het sturen van de meldbrief zal bij de gemiddelde ontvanger bovendien de indruk wekken dat de kinderrechter vindt dat een mondelinge behandeling niets kan toevoegen of zal kunnen afdoen aan wat al door de Gecertificeerde Instelling als onderbouwing van het eigen verlengingsverzoek naar voren is gebracht. Die indruk is vanuit een geobjectiveerd standpunt ook begrijpelijk. De kinderrechter die instemt met de meldbriefprocedure geeft er blijk van dat hij of zij het niet nodig vindt om zelf te onderzoeken of de verzochte maatregel wel geëigend is voor de verzochte duur. Dat getuigt van een zekere institutionele vooringenomenheid. De meldbriefprocedure geeft om deze redenen blijk van een onrealistisch perspectief op de relatie tussen de burger en de Rechtspraak. De meldbriefprocedure leidt tot rechtspraak gebaseerd op de fictie dat de ontvangers van de meldbrief een recht op toegang tot de rechter hebben gekregen. In werkelijkheid is hun de effectiviteit van dat recht ontnomen. Het in artikel 6 EVRM gegarandeerde recht op een eerlijk proces vereist echter dat procederende partijen een effectief rechtsmiddel hebben.

(...)De onder artikel 6 EVRM ontwikkelde jurisprudentieprincipes maken duidelijk dat de meldbrief kan worden beschouwd als een ontoelaatbare beperking van het recht op (effectieve) toegang tot de rechter. De uitwerking van die jurisprudentieprincipes naar de sociale realiteit van veel ouders en kinderen, geeft bovendien vele redenen om géén gebruik te maken van de meldbriefprocedure. Daar staat één reden tegenover om dat wel te doen: de wens om zittingsdruk te verminderen. Het organisatorische en/ of financiële belang dat daarmee wordt gediend, is hier geen gerechtvaardigd doel dat de toegang tot de rechter mag beperken.[27] Het is in ieder geval geen belang dat zwaarder mag wegen dan het belang van behoorlijke rechtsbescherming aan ouders en kinderen.”

18. **Strijd met Wetboek van Rechtsvordering.** De Hoge Raad heeft in Van Schijndel/Swap Beheer geoordeeld dat een procesreglement onverbindend is als het in strijd komt met een wettelijke bepaling³⁰. Ingevolge het bepaalde in de artikelen 279 en 800 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv) geldt als uitgangspunt dat de rechter onverwijld dag en uur bepaalt waarop de behandeling aanvangt en dat de belanghebbenden worden opgeroepen voor de behandeling. Volgens art. 272 Rv geschiedt de oproeping van niet in de procedure verschenen belanghebbenden van wie de woonplaats of het werkelijk verblijf onbekend zijn via de Staatscourant voor overige belanghebbenden via aangetekende brief. Art. 30j lid 6 Rv (nieuw) bepaalt dat de rechter alleen met instemming of op verlangen van partijen de mondelinge behandeling achterwege kan laten en uitspraak kan doen. Art. 19 Rv bepaalt dat de rechter partijen over en en weer in de gelegenheid stelt hun standpunten naar voren te brengen en art. 27 Rv vereist een openbare zitting. De Wet Algemene Bepalingen verbiedt in artikel 12 de rechter om 'bij wege van algemeene verordening,

³⁰ HR 17 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1078.

dispositie of reglement' uitspraak te doen. De meldbriefprocedure in het procesreglement is in strijd met al deze wettelijke normen en daarom onverbindend.

19. **Nederlandse Rechtspraak.** De NJB-bijdrage van Tromp bevat veel verwijzingen naar de beslissende Europese rechtspraak. Ik voeg nog wel toe dat zowel het Haagse als het Amsterdamse Hof geen ruimte meer ziet voor de meldbriefprocedure. Deze arresten en de daarin opgenomen verwijzingen worden hier als herhaald en ingelast beschouwd. De kernoverwegingen zijn de volgende:

Gerechtshof Amsterdam 19 juli 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR3011:

Het hof acht deze gang van zaken in strijd met zowel de wet als de procedurele waarborgen die besloten liggen in artikel 8 EVRM. Ingevolge het bepaalde in de artikelen 279 en 800 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv) geldt als uitgangspunt dat de rechter onverwijld dag en uur bepaalt waarop de behandeling aanvangt en dat de belanghebbenden worden opgeroepen voor de behandeling. Aan de rechter is de mogelijkheid geboden hiervan onder bepaalde omstandigheden af te wijken. De procedure van artikel 6.1 Pcj gaat echter uit van een veronderstelde instemming door belanghebbende(n) met het achterwege blijven van behandeling van de zaak ter zitting, tenzij hij te kennen geeft behandeling ter zitting te wensen. Daarnaast dient volgens vaste rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het besluitvormingsproces bij maatregelen die een inbreuk vormen op het door artikel 8 EVRM gegarandeerde recht op eerbiediging van familie- en gezinsleven, "fair" te zijn. Daartoe dient vastgesteld te worden of, gezien de omstandigheden van het geval en met name de ernstige aard van de te nemen besluiten, de ouders in voldoende mate bij het besluitvormingsproces betrokken zijn geweest opdat hun belangen afdoende zijn beschermd. Als hun betrokkenheid onvoldoende is geweest, is hun familielevens niet gerespecteerd en zal de inbreuk van de besluiten op het familielevens niet 'noodzakelijk' kunnen zijn in de zin van artikel 8 EVRM. Het hof overweegt in onderhavige zaak dat het beslissingsproces in eerste aanleg als geheel de moeder niet de vereiste bescherming van haar belangen heeft geboden. Dit leidt het hof ertoe te oordelen dat de kinderrechter de zaak ter zitting had moeten behandelen, zeker nadat de vrouw daartoe had verzocht. Gelet op het voorgaande komt het hof niet toe aan de gestelde strijd met artikel 6 EVRM³¹.

Gerechtshof Den Haag 29 maart 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:964:

"De kinderrechter heeft ten aanzien van de wijze van afdoening van het verlengingsverzoek van gecertificeerde instelling de procedure gevolgd, zoals die is beschreven in artikel 6.1 van het Procesreglement civiel jeugdrecht (hierna: Pcj). (...) Deze procedure komt het hof onjuist voor indien - zoals in onderhavige zaak - uit het inleidend verzoekschrift blijkt dat de ouder of ouders met gezag niet met het verlengingsverzoek instemt of instemmen. Het hof acht deze gang van zaken onder die omstandigheden in strijd met zowel de wet als de procedurele waarborgen die besloten liggen in artikel 8 EVRM. Ingevolge het bepaalde in de artikelen 279 en 800 Rv geldt als uitgangspunt dat de rechter onverwijld dag en uur bepaalt waarop de behandeling aanvangt en dat de belanghebbenden worden opgeroepen voor de behandeling. Aan de rechter is de mogelijkheid geboden hiervan onder bepaalde omstandigheden af te wijken. De procedure van artikel 6.1 Pcj gaat echter uit van een veronderstelde instemming door belanghebbende(n) met het achterwege blijven van behandeling van de zaak ter zitting, tenzij hij te kennen geeft behandeling ter zitting te wensen. Daarnaast dient volgens vaste rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het besluitvormingsproces bij maatregelen die een inbreuk vormen op het door artikel 8 EVRM gegarandeerde recht op eerbiediging van familie- en gezinsleven, "fair" te zijn. Daartoe dient vastgesteld te worden of, gezien de omstandigheden van het geval en met name de ernstige aard van

³¹ Gerechtshof Amsterdam 19 juli 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR3011.

de te nemen besluiten, de ouders in voldoende mate bij het besluitvormingsproces betrokken zijn geweest opdat hun belangen afdoende zijn beschermd. Als hun betrokkenheid onvoldoende is geweest, is hun familieleven niet gerespecteerd en zal de inbreuk van de besluiten op het familieleven niet ‘noodzakelijk’ kunnen zijn in de zin van artikel 8 EVRM.”³²

Gerechtshof Den Haag 12 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1387:

“Uit de bestreden beschikking volgt dat de vader noch diens advocaat aanwezig waren op de zitting van 3 januari 2023, op welke zitting zowel het verzoek van de GI als dat van de raad behandeld werden. Gezien het feit dat, in afwijking van het voorschrift van artikel 272 Rv de vader per gewone brief is opgeroepen voor de mondelinge behandeling van het verzoek van de raad, ligt het op de weg van de kinderrechter om zich ervan te vergewissen dat de vader van de mondelinge behandeling van beide verzoeken op de hoogte was. Dat geldt eens te meer nu het een feit van algemene bekendheid is dat er tegenwoordig geregeld problemen zijn rondom de postbezorging, zoals het kwijtraken van brieven of aanzienlijke vertragingen in de bezorging ervan. Overigens volgt ook uit jurisprudentie van de Hoge Raad (HR 16 november 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX5573) dat als sprake is van feiten of omstandigheden waardoor redelijkerwijs twijfel kan bestaan of de oproeping door de opgeroepene is ontvangen, de rechter onderzoek naar deze ontvangst moet doen en, als daartoe aanleiding bestaat, de rechter de datum van de mondelinge behandeling verplaatst of een nieuwe mondelinge behandeling bepaalt. (...) Uit HR 21 oktober 2011 (ECLI:NL:HR:2011:BR3086) volgt dat een onjuiste oproeping en een dientengevolge niet-verschijnen van de opgeroepen persoon bij de mondelinge behandeling met als gevolg dat deze persoon niet wordt gehoord, ertoe leidt dat de beschikking met schending van het beginsel van hoor en wederhoor tot stand is gekomen, en dus om die reden aan vernietiging bloot kan staan. Dat betekent dat het ervoor moet worden gehouden dat in strijd met de wet en in strijd met het beginsel van hoor en wederhoor en het recht op een eerlijk proces als bedoeld in artikel 6 EVRM, een beschikking is gewezen op een verzoek tot ondertoezichtstelling terwijl een van de belanghebbenden niet bij de mondelinge behandeling van dat verzoek aanwezig was en niet kan worden aangenomen dat die belanghebbende van het verzoek of van de behandeling daarvan op de hoogte was.”³³

2) Geen wettelijke basis voor meldbriefprocedure

20. **Geen wettelijke basis levert strijd op met art. 10 Grondwet.** Ik merk op dat Tromp ten onrechte in de NJB schreef dat een wettelijke basis bestaat voor de meldbriefprocedure. Een wettelijke basis is er uiteindelijk niet gekomen; juist ook vanwege de kritiek op de meldbrief procedure³⁴. Artikel 10 van de Grondwet vereist voor iedere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer een wettelijke basis. Een dergelijke basis kan niet worden gevormd door een procesreglement. De Hoge Raad leert immers dat procesreglementen geen enkele wettelijke basis kennen, maar uitsluitend een vorm van zelfbinding zijn³⁵.

³² Gerechtshof Den Haag 29 maart 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:964.

³³ Gerechtshof Den Haag 12 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1387.

³⁴ Kamerstukken II 36123, nr. 3 (MvT), p. 3, en de nota van 12 mei 2022, bijlage bij de MvT. Zie ook: B.R. Tromp, ‘Waar is artikel 801b Rv?’, NJB 2024/200.

³⁵ Hoge Raad 3 juni 2022, ECLI:NL:HR:2022:824, rov. 3.1.3: “De wet voorziet niet uitdrukkelijk in de vaststelling van procesreglementen en wijst dan ook geen instantie aan die bevoegd is procesreglementen vast te stellen. Omdat procesreglementen beogen om, als recht in de zin van art. 79 RO, de rechter op grond van algemene beginselen van behoorlijke rechtspleging te binden binnen de ruimte die procesrechtelijke normen en regels aan de rechter laten, kunnen procesreglementen niet worden vastgesteld door een instantie die niet de bevoegdheid heeft rechters in die zin te binden. De wet, in het bijzonder art. 23 RO, biedt geen grondslag voor het vaststellen van procesreglementen door het gerechtshof. Art. 23 lid 3 RO geeft het bestuur slechts de bevoegdheid overleg te voeren met de

3) Minderjarige participeert onvoldoende bij meldbriefprocedure

21. **12-minners niet betrokken.** Zoals net al naar voren kwam, leert Tromp dat 12-minners in de huidige procedure in het geheel niet worden betrokken. Art. 809 Rv bepaalt dat een minderjarige van twaalf jaar of ouder, in beginsel, het recht heeft zijn mening kenbaar te maken. Dat hoorrecht beantwoordt - nog steeds volgens Tromp - niet aan art. 12 IVRK dat géén leeftijdsgrens kent en evenmin aan art. 6.1.10 lid 1 Jeugdwet dat bepaalt dat de kinderrechter de jeugdige moet horen. Het niet-horen van kinderen verhoudt zich volgens Tromp ook niet met de rechtspraak van de Hoge Raad³⁶ dat het niet-horen van een 14-jarige, omdat dit niet tot een andere beslissing zou leiden, blijk geeft onjuiste rechtsopvatting. Volgens Tromp erkennen andere internationale standaarden een recht van kinderen om gehoord te worden dat veel verdergaat dan het hoorrecht dat de Nederlandse wet biedt. De schending van art. 12 IVRK is relevant in de context van art. 8 EVRM. Illustratief is volgens Tromp EHRM 8 juli 2003, 30943/96 (M en M/Croatia). Het Hof, onder uitdrukkelijke verwijzing naar art. 12 IVRK, oordeelde dat het niet-horen van een minderjarige die tijdens de procedures die haar ouders voerden tussen de negen en dertien jaar oud was, een schending oplevert van art. 6 EVRM³⁷. Ik voeg toe dat vonnissen op basis van een meldbriefprocedure op grond van art. 23b en 41 lid 1 Brussel IIbis in andere lidstaten niet steeds erkend hoeven worden³⁸; wat (uiteraard) ook pleit tegen de procedure.
22. **Toegang tot recht bij oordeelsbekwaamheid.** Recent oordeelde het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden dat nationale wetgeving, die het voor minderjarigen onmogelijk maakt om toegang tot de rechter te krijgen, buiten toepassing moet blijven, indien de minderjarige er blijk van geeft oordeelsbekwaam te zijn (rov. 3.12-3.13) en op goede gronden niet om benoeming van bijzonder curator heeft verzocht (rov. 3.14-3.22)³⁹. Het hof liet de nationale leeftijdsgrens buiten toepassing. De meldbriefprocedure geeft aan oordeelsbekwame minderjarigen daarom onvoldoende toegang tot het recht.
23. **IVRK geen leeftijdsgrens bij participatie en horen.** Ik voeg nog toe dat in de Nederlandse literatuur altijd veel aandacht bestaat voor het hoorrecht in artikel 12 IRVK. Tromp wijst er terecht op dat in die bepaling geen leeftijdsgrens van 12 voorkomt. Het IVRK vereist echter in artikel 9 - geheel los van het hoorrecht (dat is immers geregeld in het in Nederland steeds aangehaalde artikel 12) - dat kinderen *‘deelnemen aan de procedures en hun standpunten naar voren kunnen brengen’*;

gerechtsvergadering of een afvaardiging daarvan, gericht op de bevordering van uniforme rechtstoepassing. Rechteren kunnen, door middel van procesreglementen, wel zichzelf binden. Omdat een procesreglement een vorm van zelfbinding door rechters is, zijn de gerechtsvergaderingen als bedoeld in art. 22 RO bevoegd procesreglementen vast te stellen, ook al noemt art. 28 RO deze bevoegdheid niet. De landelijke gelding van een procesreglement kan worden bereikt door vaststelling van dezelfde tekst door alle gerechtsvergaderingen van de rechtbanken dan wel de gerechtshoven.”

³⁶ HR 1 november 2013 ECLI:NL:HR:2013:1084, NJ 2014/24, m.nt. S.F.M. Wortmann.

³⁷ B.R. Tromp, ‘Is de meldbriefprocedure ontoelaatbaar?’, NJB 2024/67 bij de verwijzing naar voetnoot 19.

³⁸ E.A. Mink, ‘De procespositie van de minderjarige in de civiele procedure’, EB 2012/41, p. 117.

³⁹ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 19 december 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:10776, AB 2024/1. Vergelijk Jansen, ‘De eigen(aardige) procesbevoegdheid van de minderjarige’, NJB 2016, afl. 30, p. 2177-2183.

indien aan de orde is dat kinderen worden gescheiden van hun ouders⁴⁰. Een meldbriefprocedure biedt voor deelname van kinderen onvoldoende kans. Zowel artikel 12 en als artikel 9 IVRK kent geen leeftijdsgrens.

4) Inbreuk op fundamentele rechten moet direct worden geadresseerd

24. **Meer vereist dan constructieve houding.** De Staat heeft in het minnelijke traject aangegeven dat een constructieve grondhouding bestaat alsmede de ambitie om snel tot werkbare alternatieven te komen voor de meldbriefprocedure (**Productie 1**). Tegelijk heeft de Staat niet ingestemd met een opschorting van de procedure en ook niet erkend dat sprake is van een rechtsplicht. De Staat benadrukt dat het inplannen van reguliere zittingen ten koste gaat van andere procedures; ook binnen het jeugdrecht zoals bijvoorbeeld bij een ondertoezichtstelling en heeft eisers verzocht dat mee te wegen. Eisers erkennen dat het te prijzen is dat de Staat de ambitie heeft om tot alternatieven voor de meldbriefprocedure te komen. De eisen van dwingende rechtsnormen voeren echter verder dan het hebben van een positieve grondhouding met zicht op verbetering.
25. **Organisatorische en financiële belangen.** De aandacht, die ook in de minnelijke fase van deze procedure, door de Staat is gevraagd voor zittingscapaciteit en werkdruk in samenhang met het feit dat er al langere tijd sprake is van de ambitie te komen tot het einde van de meldbriefprocedure, vinden eisers zorgwekkend als het gaat om het daadwerkelijk voldoen aan de eisen. Een alternatief voor de meldbriefprocedure is immers simpelweg een reguliere procedure. Indien daar onvoldoende middelen voor zijn en het veel tijd kost om een ‘creatieve’ oplossing te vinden, roept dat de vraag op of de creatieve oplossingen, die worden overwogen, de waarborgen kennen van normale procedures. Niemand - ook de Staat - is gehouden tot het onmogelijke. Het is echter niet altijd mogelijk om voor een dubbeltje ‘creatief’ op de eerste rang te willen zitten. Het kan zo zijn dat extra middelen nodig zijn om te waarborgen dat de rechtspraak voldoet aan fundamentele rechtsbeginselen. Eisers verwijzen op dit punt terug naar het betoog van Tromp dat organisatorische en financiële belangen uiteindelijk niet kunnen prevaleren boven rechtsbescherming van ouders en kinderen.
26. **Bevordert zelfkritiek.** De jeugdrechtadvocaten hebben overigens - constraterend aan de organisatorische zorgen - signalen ontvangen dat indien de meldbriefprocedure niet wordt gevolgd dit in de praktijk leidt tot een afname van het aantal verlengingsverzoeken; waarbij de indruk bestaat dat dit komt doordat de GI's zelfkritischer toetsen of verlenging nodig was.

⁴⁰ “Artikel 9 IVRK: 1. De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind. 2. In procedures ingevolge het eerste lid van dit artikel dienen alle betrokken partijen de gelegenheid te krijgen aan de procedures deel te nemen en hun standpunten naar voren te brengen.”

27. **Direct adresseren.** Bovendien geldt ook dat de internationale verdragen en het Wetboek van Rechtsvordering geen interessante gezichtspunten zijn, die de Staat kunnen helpen bij het verbeteren van procedures. Het schenden van verdragen is geen veilige basis om te werken aan alternatieven. Een dwingende rechtsnorm vereist meer dan een constructieve optimistische grondhouding. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft verduidelijkt dat als een inbreuk op art. 6 ERM in geschil is op gronden, die niet *immediately appear to be manifestly devoid of merit*, eventueel zelfs door de rechter tijdens een lopende procedure, moet worden beoordeeld of de zorgen gerechtvaardigd zijn en hoe potentiële inbreuken op een eerlijk proces kunnen worden rechtgezet⁴¹. Het volstaat dus niet om - zoals de Staat in feite betoogt - gunstige toekomstige ontwikkelingen af te wachten. De rechter is zelf bevoegd het EVRM uit te leggen met toepassing van de maatstaven die het EHRM hanteert⁴². De Hoge Raad heeft verduidelijkt dat de rechter eerder zelf voorlopig in een rechtstekort dient te voorzien, indien - zoals hier- de wetgever al jarenlang bekend is met het rechtstekort, maar niettemin in gebreke blijft om aan de verdragsverplichting te voldoen⁴³. Indien de vordering wordt toegewezen, kan gewoon de reguliere procedure worden gevolgd. Er is dus geen ingrijpend uitgebreid wetgevingsproces nodig; waarbij bovendien geldt dat zelfs een beroep op een dergelijk proces ‘een beperkte geldingsduur’ heeft⁴⁴. Het gerechtshof Amsterdam heeft al in 2011 opgehelderd dat de meldbriefprocedure in strijd is met het EVRM⁴⁵.

III: SLOT

28. **Bijzonder spoedeisend.** Om de volgende redenen is het stoppen met de meldbriefprocedure bijzonder spoedeisend:
- a) **Duizenden kinderen.** Kinderen mogen nooit langer dan nodig is dwingend uit huis worden geplaatst. De groep ouders en kinderen, die geconfronteerd is met een meldbriefprocedure groeit elke dag. Dat is onaanvaardbaar. De spoedeisendheid volgt uit een antwoord op Kamervragen van 26 januari 2024 waarin de Minister erkent dat een alternatief wenselijk is, maar nog altijd niet is gevonden. De minister erkent dat intussen in de periode 2020-2023 over duizenden kinderen een verlengde uithuisplaatsing is uitgesproken zonder dat de ouders of de kinderen zijn gehoord, terwijl er gevallen zijn waarin de ouders onvoldoende zelfredzaam zijn om adequaat te reageren op de meldbrief:

“In de periode 2020–2023 werden jaarlijks ongeveer 12.000 verlengingsverzoeken ingediend, waarvan gemiddeld iets minder dan 4.000 verzoeken zonder zitting werden afgedaan.”

⁴¹ Cosmos Maritime Trading and Shipping Agency v. Ukraine, 2019, §§ 78-82 <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193993>. “Where impartiality is disputed during the domestic proceedings on a ground that does not immediately appear to be manifestly devoid of merit, the national court must itself check whether such concerns are justified so that it can remedy any situation that would breach Article 6”.

⁴² HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2006 (Staat/Urgenda).

⁴³ HR 12 mei 1999, NJ 2000/170 (Arbeidskostenforfait); HR 1 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:770 (Salduz-klacht) & HR 22 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3608 (Verhoorbijstand).

⁴⁴ Rechtbank Den Haag 18 oktober 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:15524, rov. 5-9.3 (genderregistratie).

⁴⁵ Gerechtshof Amsterdam 19 juli 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR3011.

“In het ene geval heeft de ouder de meldbrief gelezen, begrepen en weloverwogen de keuze gemaakt om geen zitting te willen. In het andere geval heeft de ouder mogelijk niet de cognitieve en praktische vaardigheden om een weloverwogen afweging te maken. Ik onderken dus dat er gevallen zijn waarin ouders onvoldoende zelfredzaam zijn om adequaat te reageren op een verzoek om een kindbeschermingsmaatregel.”⁴⁶

- b) **Opheffen strijd fundamentele rechtsbeginselen.** Het stoppen van procedures in strijd met fundamentele rechtsbeginselen, zoals het recht te worden gehoord, het recht op een eerlijk proces en het recht op het gezinsleven, is naar zijn aard zeer spoedeisend. Het vertrouwen in de rechtspraak daalt ook indien, in strijd met verdragen, duidelijke rechtspraak en wettelijke normen, ouders en kinderen niet gehoord worden.
- c) **Standpunt Staat al opgehelderd.** De Minister heeft - in reactie op eerdere Kamervragen naar aanleiding van het NJB-artikel van Tromp - niet bevestigd dat de meldbriefprocedure inbreuk maakt op het recht op een eerlijk proces, terwijl hier expliciet naar gevraagd is. Dit betekent dat de Staat weliswaar aangeeft naar een alternatief te zoeken, maar niet erkent dat daadwerkelijk een rechtsplicht bestaat om direct in actie te komen. Dit betekent dat de kern van het standpunt van de Staat al bekend is. Ik wijs er op dat ook in Kamervragen van 30 januari 2024 wordt gevraagd om een einde te maken aan de procedure, zodat omtrent het stoppen al een nader standpunt is bepaald⁴⁷; hierdoor kan de Staat sneller geacht worden te reageren dan gebruikelijk.
29. **Ontvankelijkheid advocaten procesreglement.** Ik wijs op een eerdere procedure waarin advocaten - tot aan de Hoge Raad - een uitspraak verkregen in kort geding over de aanvaardbaarheid van een procesreglement⁴⁸. Daar ging het nog enkel om het beperken van de omvang van processtukken. In de motivering van het oordeel dat een dergelijke beperking (wel) aanvaardbaar is, wordt overigens regelmatig opgemerkt dat betrokkenen worden gehoord, terwijl dat nu juist bij de meldbriefprocedure onvoldoende is gewaarborgd. De eerste eisers merken op dat de WAMCA mogelijk in het midden kan blijven, gelet op de ontvankelijkheid voor advocaten. In die procedure is omtrent de hoedanigheid van eisers in feite enkel opgemerkt dat het ‘advocaten’ zijn⁴⁹. Dat is een juiste, korte, aansprekende, begrijpelijke en heldere overweging; die een stuk efficiënter is dan het langslopen van de meer abstracte vereisten van de WAMCA.
30. **WAMCA in kort geding.** Een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid op grond van artikel 3:305a van het Burgerlijk Wetboek (BW) een rechtsvordering kan instellen, die strekt tot bescherming van gelijksoortige belangen van andere personen, voor zover zij deze belangen ingevolge haar statuten behartigt

⁴⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20232024-876.pdf>

⁴⁷ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2024Z01387&did=2024D03204>

⁴⁸ Rechtbank Den Haag 11 juni 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5927 & Hoge Raad 3 juni 2022, ECLI:NL:HR:2022:824.

⁴⁹ Rechtbank Den Haag 11 juni 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5927, rov. 3.3: “Eisers zijn advocaten die (onder meer) procederen in hoger beroep in civiele zaken”.

en deze belangen voldoende zijn gewaarborgd. In dit artikel wordt verder onder meer bepaald wanneer deze belangen voldoende zijn gewaarborgd en hierin worden eisen gesteld aan de rechtspersoon als bedoeld in lid 1. In lid 6 is een uitzondering opgenomen op grond waarvan een rechtspersoon als bedoeld in lid 1 ontvankelijk kan worden verklaard zonder dat aan bepaalde vereisten van dit artikel, vermeld in lid 2 en lid 5, hoeft te worden voldaan. Op grond van art. 1018b lid 1 Rv gelden in een kortgedingprocedure alleen ‘in beginsel’ de in art. 1018c lid 1 Rv neergelegde ontvankelijkheidseisen. De andere voorschriften van titel 14a Rv, zoals onder meer de verplichting tot registratie van de dagvaarding in het register voor collectieve vorderingen, de wachttijd en de figuur van de Exclusieve Belangenbehartiger gelden niet in kortgedingprocedures⁵⁰.

31. **WAMCA bij algemeen belang actie.** Er is regelmatig aanleiding gezien om de WAMCA bij ideële vorderingen niet toe te passen⁵¹. Bij algemeen belang acties gaat het immers om behartiging van algemene belangen, die niet individualiseerbaar zijn, omdat zij toekomen aan een veel grotere groep personen, die diffuus en onbepaald is. Bij een algemeen belangactie zal de vordering veelal gericht zijn op de bescherming van een ideëel belang en dus niet strekken tot vergoeding van schade. Een algemeen belang raakt een ieder in de maatschappij of in ieder geval een grote groep burgers, die zich in vergelijkbare omstandigheden bevinden⁵².
32. **Toelichting WAMCA.** De feitelijke vragen en de rechtsvragen, die aan de orde komen, zijn voldoende gemeenschappelijk. Beide belangenorganisaties willen de kwaliteit van het jeugdrecht bevorderen. Dit betekent dat de vordering van alle eisers betrekking hebben op dezelfde juridische kaders en feitelijke vragen; waarmee een efficiënte en effectieve rechtsbescherming wordt bevorderd. Voor de belangenorganisaties geldt ook dat zij de belangen van kinderen, ouders en jeugdrechtadvocaten behartigen, die te maken kunnen krijgen met een meldbriefprocedure. De advocaten willen niet verhullen dat zij zich de belangen van kinderen en ouders aantrekken, maar hebben ook een eigen belang bij het tijdig kunnen geven van rechtsbijstand. De vraag of de meldbriefprocedure moet stoppen, is gemeenschappelijk voor iedereen, die met een meldbriefprocedure kan worden geconfronteerd. De betrokken belangen zijn gelijksoortig aan de belangen die de belangenorganisaties behartigen. Kern van de procedure is een ideëel belang zodat het ‘milde’ ontvankelijkheidsregime van art. 3:305a lid 6 BW van toepassing is. Voor de belangenorganisaties geldt voorts dat zij voldoen aan de eisen van lid 3 sub a-c van art. 3:305a BW. Zo blijkt uit de statuten dat eisers geen winst beogen te maken met het totaal van de activiteiten. De bestuurders zijn vrijwilligers. Verder heeft de vordering een voldoende nauwe band met de Nederlandse Staat nu deze ziet op procedures in Nederland. Eisers hebben contact gezocht met de Staat en voldoende getracht om het gevorderde middels minnelijk overleg te bereiken (**Productie 1**).

⁵⁰ Rechtbank Midden-Nederland 9 augustus 2023, ECLI:NL:RBMNE:2023:4159 & Rb. Den Haag 14 april 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:3859, rov. 1.8.

⁵¹ Rb. Den Haag 8 maart 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:2657, rov. 2.27-2.29 (Republiek/Koning) & Rechtbank Amsterdam 7 juni 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:3499.

⁵² Rechtbank Den Haag 15 november 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:17145, rov. 5.8.

33. **Doelstelling Stichting Recht Kinderen van de Staat.** Stichting Recht Kinderen van de Staat (KvK 91265959) is een stichting die voldoet aan art. 3:305a lid 1 BW. Zij is een stichting met volledige rechtsbevoegdheid, die als statutaire doelstelling ondermeer heeft: “a. *het beschermen van de rechten van kinderen, van kinderen en ouders en/of verzorgers die te maken hebben met enige vorm van jeugdzorg of met de overheid in die context en van kinderen en ouders die recht hebben op enige vorm van jeugdzorg, b. het voeren van procedures om rechten van kinderen en ouders en/of verzorgers die te maken hebben met enige vorm van jeugdzorg te waarborgen;* **(productie 2).**
34. **Doelstelling VJAR.** De doelstelling van de vereniging is “*de bevordering van en controle op de kwaliteit van rechtsbijstand in jeugdzaken in de meest ruime zin.*” **(Productie 3).**
35. **Procedure valt onder doelomschrijvingen.** Het voeren van de onderhavige procedure valt onder de doelomschrijving van de Stichting omdat het stoppen van de meldbriefprocedure de rechten van ouderen en kinderen beschermt, die te maken hebben met enige vorm van jeugdzorg en de procedure bij kan dragen aan het waarborgen van om rechten van kinderen en ouders en/of verzorgers die te maken hebben met enige vorm van jeugdzorg. De procedure valt onder de doelstelling van de vereniging omdat het stoppen van de meldbriefprocedure rechtsbijstand in jeugdzaken bevordert, omdat er zonder meldbriefprocedure simpelweg meer gelegenheid bestaat om rechtsbijstand van een advocaat te verkrijgen.

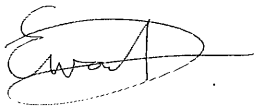
IV: VORDERINGEN

Uitvoerbaarheid bij voorraad. Eisers vorderen - uitvoerbaar bij voorraad - te beslissen als volgt:

I) Opschorten meldbriefprocedure. De Staat te veroordelen de meldbriefprocedure te stoppen door - in afwachting van een bodemprocedure of het vinden van een aanvaardbaar alternatief - per direct een (voorlopig) einde te maken aan de toepassing van art. 6.1 procesreglement PR Jeugdrecht; bijvoorbeeld door een zitting in te plannen, tenzij belanghebbenden zelf (expliciet en voorzien van rechtsbijstand) een referteverklaring geven;

II) Proceskosten. De Staat te veroordelen in de kosten te vermeerderen met de nakosten te voldoen binnen veertien (14) dagen na dagtekening van dit vonnis, bij gebreke waarvan dit bedrag wordt vermeerderd met de wettelijke rente vanaf de vijftiende dag na de datum van dit vonnis tot de dag van volledige betaling.

Ondertekening

Mr. Nawe (Ewout) Jansen
Advocaat
+31618745227 | info@voetnoot.net

De kosten dezes bedragen voor mij, deurwaarder, € 135,97

Exploot	€	112,37
Opslag (BTW)	€	<u>23,60</u>
Totaal	€	135,97

Eiser(es) / Requirant(e) kan op grond van de Wet Omzetbelasting 1968 de hem/ haar in rekening gebrachte omzetbelasting niet verrekenen, derhalve verklaart ondergetekende opgemelde kosten te hebben verhoogd met een percentage gelijk aan het percentage genoemd in bovengenoemde wet.

Gerechtsdeurwaarder.

Producties

Productie 1: Sommatiebrief en correspondentie met de Staat

Productie 2: Statuten stichting Recht Kinderen van de Staat

Productie 3: Statuten VJAR